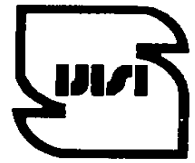

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۲۳۹۸

چاپ اول

ISIRI

12398

1st.edition

دندانپزشکی - سامانه های علامت گذاری برای
دندان ها و نواحی حفره دهانی

**Dentistry — Designation system for teeth
and areas of the oral cavity**

ICS:11.060.01

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بینالمللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«دندانپزشکی – سامانه های علامت گذاری برای دندان ها و نواحی حفره دهانی»

رئیس:

جعفرزاده کاشی ، طاهره السادات
(دکتری تخصصی دندانپزشکی)

سمت و/یا نمایندگی

عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه
علوم پزشکی تهران

دبیر:

امینی ، شهرروز
(فوق لیسانس مهندسی پزشکی)

عضو گروه پژوهشی بیومواد دانشکده مهندسی
پزشکی دانشگاه صنعتی امیرکبیر

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

آقایی ، سبا
(دکتری عمومی دندانپزشکی)

عضو گروه تحقیقات دانشجویی دانشکده
دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

اکبریان، سحر
(دکتری عمومی دندانپزشکی)

دستیار تخصصی ترمیمی دانشکده دندانپزشکی
دانشگاه علوم پزشکی تهران

انصاری، ویدا
(دکتری عمومی دندانپزشکی)

عضو گروه تحقیقات دانشجویی دانشکده
دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

بصیرنیا ، حلیه
(فوق لیسانس مهندسی پزشکی)

کارشناس سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی
ایران

جواهری، مستانه
(دکتری تخصصی دندانپزشکی)

عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه
علوم پزشکی قزوین

دلاور، مهدی
(لیسانس مهندسی مکانیک)

کارشناس واحد مهندسی شرکت فیکای سبز

سرمدت شوشتری ، مریم
(فوق لیسانس مهندسی پزشکی)

عضو گروه پژوهشی بیومواد دانشکده مهندسی
پزشکی دانشگاه صنعتی امیرکبیر

صداقتی ، مائده

دستیار تخصصی ترمیمی دانشکده دندانپزشکی

(دکتری عمومی دندانپزشکی)

دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران

کردستانی ، سهیلا
(دکتری بیوشیمی)

عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی
پزشکی دانشگاه صنعتی امیرکبیر

کرمانشاه ، حمید
(دکتری تخصصی دندانپزشکی)

عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه
علوم پزشکی تهران

ولی زاده، سارا
(دکتری عمومی دندانپزشکی)

دستیار تخصصی ترمیمی دانشکده دندانپزشکی
دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران

مضطرزاده ، فتح الله
(دکتری مهندسی مواد)

عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی
پزشکی دانشگاه صنعتی امیرکبیر

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ج	آشنایی با مؤسسه استاندارد
د	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
و	پیش گفتار
ه	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ اصول
۱	۳ علامت گذاری نواحی حفره دهانی
۲	۴ علامت گذاری دندان ها

پیش‌گفتار

استاندارد "دندانپزشکی - سامانه های علامت گذاری دندان ها و نواحی حفره دهانی" که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تهیه و تدوین شده و در دویست و شصت و پنجمین اجلاس کمیته ملی استاندارد مهندسی پزشکی مورخ ۸۸/۱۲/۲۳ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و ماخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:
ISO 3950:2009 - Dentistry – Designation system for teeth and areas of the oral cavity

دندانپزشکی – سامانه های علامت گذاری برای دندان ها و نواحی حفره دهانی

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد فراهم آوری سامانه ای برای علامت گذاری دندان ها و نواحی حفره دهانی با استفاده از دو رقم می باشد. این استاندارد برای علامت گذاری دندان ها و نواحی حفره دهانی کاربرد دارد.

۲ اصول

چیدمان آناتومیکی^۱ قوس های دندانی نرمال مرتبط با صفحه ساژیتال^۲ و صفحات اکلوزال^۳ اجازه تقسیم بندی منطقی حفره دهانی به یک چهارم و یک ششم را می دهد. یک چهارم، در این استاندارد، به مفهوم یک چهارم قوس دهانی است. یک ششم، در این استاندارد، به مفهوم یک ششم قوس دهانی است. نواحی حفره دهانی و دندان ها باید توسط کد های دو رقمی علامت گذاری شوند. کد هایی که شامل حداقل یک صفر هستند نواحی حفره دهانی را مشخص می کنند. جانیشینی صفر با نه، حضور یک ناهمسانی^۴ در آن ناحیه خاص در حفره دهانی را مشخص می کند. کد های بدون صفر دندان های مجزا را مشخص می کنند. اولین رقم کد، یک چهارم را مشخص می کند و دندان های شیری و دائمی را متمایز می کنند و رقم دوم خود دندان را مشخص می کند.

۳ علامت گذاری نواحی حفره دهانی

- 00 کل حفره دهانی را مشخص می کند
- 01 ناحیه فکی را مشخص می کند
- 02 ناحیه آرواره پایین را مشخص می کند
- 10 یک چهارم راست بالا را مشخص می کند
- 20 یک چهارم چپ بالا را مشخص می کند
- 30 یک چهارم چپ پایین را مشخص می کند
- 40 یک چهارم راست پایین را مشخص می کند
- 03 یک ششم راست بالا را مشخص می کند
- 04 یک ششم قدامی بالا را مشخص می کند

1 - Anatomical
2- Sagittal medial
3- Occlusal planes
4- Anomaly

- 05 یک ششم چپ بالا را مشخص می کند
- 06 یک ششم چپ پایین را مشخص می کند
- 07 یک ششم قدامی پایین را مشخص می کند
- 08 یک ششم راست پایین را مشخص می کند

۴ علامت گذاری دندان ها

الف - رقم اول

رقم های ۱ الی ۴ برای ساختار بندی دندان های دائمی و رقم های ۵ الی ۸ برای ساختار بندی دندان های شیری به کار می روند. این علامت گذاری به صورت ساعتگرد و از سمت راست بالا شروع می شود.

- 1 دندان های دائمی در یک چهارم راست بالا را مشخص می کند
- 2 دندان های دائمی در یک چهارم چپ بالا را مشخص می کند
- 3 دندان های دائمی در یک چهارم چپ پایین را مشخص می کند
- 4 دندان های دائمی در یک چهارم راست پایین را مشخص می کند
- 5 دندان های شیری در یک چهارم راست بالا را مشخص می کند
- 6 دندان های شیری در یک چهارم چپ بالا را مشخص می کند
- 7 دندان های شیری در یک چهارم چپ پایین را مشخص می کند
- 8 دندان های شیری در یک چهارم راست پایین را مشخص می کند

ب - رقم دوم (دندان)

دندان ها در یک چهارم مشابه با رقم دوم ۱ الی ۸ (۱ الی ۵ برای ساختار بندی دندان های شیری) علامت گذاری می شوند. این علامت گذاری از

- ساختار بندی دندان های دائمی:

- 1 دندان های پیشین مرکزی را مشخص می کند
- 2 دندان های پیشین جانبی را مشخص می کند
- 3 دندان های نیش را مشخص می کند
- 4 دندان های پیش آسیاب (آسیای کوچک) اول را مشخص می کند
- 5 دندان های پیش آسیاب دوم را مشخص می کند
- 6 دندان های آسیاب اول را مشخص می کند
- 7 دندان های آسیاب دوم را مشخص می کند
- 8 دندان های آسیاب سوم را مشخص می کند

- ساختار بندی دندان های شیری:

- 1 دندان های پیشین مرکزی را مشخص می کند
- 2 دندان های پیشین جانبی را مشخص می کند
- 3 دندان های نیش را مشخص می کند
- 4 دندان های آسیاب اول را مشخص می کند
- 5 دندان های آسیاب دوم را مشخص می کند

چپ														راست						
00														حفره دهانی						
01														ناحیه فکی						
10							20							یک چهارم						
03					04					05				یک ششم						
18	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27	28	دندان های دائمی				
			55	54	53	52	51	61	62	63	64	65				دندان های شیری				
			85	84	83	82	81	71	72	73	74	75				دندان های شیری				
48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38	دندان های دائمی				
08					07					06				یک ششم						
40							30							یک چهارم						
02														ناحیه فکی						

شکل ۱ - علامت گذاری رقمی دندان ها و نواحی حفره دهانی